

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА, БУДІВЕЛЬНИХ НОРМ, СТАНДАРТІВ І ПРАВИЛ ПІД ЧАС БУДІВНИЦТВА

ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF THE REQUIREMENTS OF LEGISLATION, BUILDING NORMS, STANDARDS AND RULES DURING CONSTRUCTION

Запотоцька О.В., д.ю.н., доцент,
професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права

Державного торговельно-економічного університету
<https://orcid.org/0000-0003-3390-4586>

Актуальність статті полягає в тому, що будівництво як об'єкт адміністративно-правового регулювання являє собою комплекс суспільних відносин, учасниками яких є фізичні та юридичні особи наділені цивільно-правовими й публічними правами, призначенням діяльності яких є досягнення високоякісних, позитивних змін життєдіяльності суспільства, створення об'єктів нерухомості різного призначення та застосування заходів адміністративного впливу до осіб, які порушують встановлений порядок здійснення будівельної діяльності. У статті сформульоване поняття адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва як виду юридичної відповідальності, що полягає у впливі уповноважених органів державної влади, викликаний порушенням вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил та затверджених проектних рішень під час нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів чи споруд, що виявляється в цілеспрямованому застосуванні адміністративних стягнень передбачених ст. 96 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Виокремлені характерні ознаки адміністративної відповідальності за вчинення таких правопорушень зокрема: є наслідком учинення особою адміністративного правопорушення та формою адміністративного примусу; носить публічний обов'язковий характер, особливий процесуальний порядок її реалізації та виховний вплив; спрямоване на охорону суспільних відносин. Зроблено висновок, що реалії будівництва в Україні вказують на те, що цей процес є дуже кропітким та затратним для замовників, що обумовлено наявністю достатньо складного правового регулювання цієї діяльності, який включає велику кількість дозвільних процедур та законодавчих обмежень, а тому існує гостра необхідність вжиття дієвих заходів для забезпечення неухильного виконання загальнообов'язкових приписів, які діють у цій важливій соціально-економічній галузі. Сучасні процеси державотворення в Україні свідчать про недостатнє врахування інтересів громадян органами влади. При цьому проблема полягає не тільки в слабкості впливу державних органів влади на прийняття державно-управлінських рішень у сфері будівництва, а й взагалі на ситуацію в країні. Державна політика у цій сфері має стати чіткою й дієвою, а державно-управлінські рішення оперативними й максимально ефективними.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, будівництво, будівельна діяльність, закон.

The relevance of the article lies in the fact that construction as an object of administrative and legal regulation is a complex of social relations, the participants of which are physical and legal persons endowed with civil and public rights, the purpose of which is to achieve high-quality, positive changes in the life of society, to create real estate objects of various purposes and the application of measures of administrative influence to persons who violate the established procedure for carrying out construction activities. The article formulates the concept of administrative responsibility for violation of the requirements of legislation, construction regulations, standards and rules during construction as a type of legal responsibility, which consists in the influence of authorized state authorities, caused by the violation of the requirements of legislation, construction regulations, standards and rules and approved design decisions under the time of new construction, reconstruction, restoration, capital repair of objects or structures, which is manifested in the purposeful application of administrative fines provided for in Art. 96 of the Code of Ukraine on administrative offenses. Characteristic signs of administrative responsibility for the commission of such offenses are highlighted, in particular: it is a consequence of a person committing an administrative offense and a form of administrative coercion; has a public mandatory character, a special procedural order for its implementation and an educational influence; aimed at protecting social relations. It was concluded that the realities of construction in Ukraine indicate that this process is very laborious and costly for customers, which is due to the presence of sufficiently complex legal regulation of this activity, which includes a large number of permit procedures and legislative restrictions, and therefore there is an urgent need to use effective measures to ensure the strict implementation of universally binding prescriptions that operate in this important socio-economic field. Modern state-building processes in Ukraine testify to insufficient consideration of citizens' interests by authorities. At the same time, the problem lies not only in the weakness of the influence of state authorities on the adoption of state-management decisions in the field of construction, but also on the situation in the country in general. State policy in this area should become clear and effective, and state management decisions should be operational and as effective as possible.

Key words: administrative responsibility, construction, construction activity, law.

Актуальність теми. Будівництво як об'єкт адміністративно-правового регулювання являє собою комплекс суспільних відносин, учасниками яких є фізичні та юридичні особи (у т.ч. органи державної влади та органи місцевого самоврядування) наділені цивільно-правовими й публічними правами, призначенням діяльності яких є досягнення високоякісних, позитивних змін життєдіяльності суспільства, створення об'єктів нерухомості різного призначення та застосування заходів адміністративного впливу (у тому числі адміністративного стягнення) до осіб, які порушують встановлений порядок здійснення будівельної діяльності.

Будівельна галузь – одна зі стратегічних галузей економіки має важливе соціальне значення, адже забезпечує основні потреби населення, серед яких житло, інфраструк-

турна мережа, транспортне сполучення й посідає в економіці країни одне з ключових місць за темпами розвитку і капіталізації, порівняно з іншими її сегментами. Згідно з офіційною статистикою, у будівельному комплексі зайнято понад 40 тис. підприємств, на яких працюють майже 800 тис. осіб. Упродовж 2016–2021 рр. організації відповідного профілю збільшили обсяги робіт, порівняно з попереднім періодом, більш ніж на 20,0 % (141,1 млрд грн), зокрема будівництво інженерних споруд зросло на 26,3 %, а житла – на 16,1 % [1].

Однак, сучасні процеси державотворення та цифровізація будівельної галузі свідчать про недостатнє врахування інтересів громадян органами влади та породжують необхідність удосконалення окремих нормативно-правових актів, зокрема в умовах докорінних змін законодав-

ства та правозастосовної практики, реформування органів державної влади потребує перегляду ст. 96 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) [2]

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Цінними для автора є праці вчених, що у різні часи досліджували питання державно-правового регулювання будівельної діяльності, як то Ю. Битяк, І. Львченко, Т. Коломонець, В. Колпаков, Е. Кубко, Ю. Левенець, А. Матвійчук, І. Миронець, К. Пивоваров, К. Резворович, О. Савицька, Б. Семенко, А. Стародубцев, О. Скригулець, Л. Шутенко, О. Юнін та інші, які зробили вагомий науковий внесок у розроблення зазначеної проблематики, однак їх праці обмежені попередніми періодами розвитку законодавства, а тому не применшуючи здобутки, зазначимо, що концептуальні засади поняття та сутності адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва в умовах докорінних змін законодавства та правозастосовної практики, реформування органів державної влади дотепер спеціально не вивчалися, а в наукових працях ці питання досліджувались фрагментарно.

Виклад основного матеріалу. У сучасній науці адміністративного права існує багато підходів до розуміння змісту адміністративної відповідальності та охарактеризовано низку понять. Так, у науці адміністративного права сформувався кілька поглядів на визначення поняття й змісту адміністративної відповідальності в загальному розумінні. Зокрема, І. П. Голосніченко тлумачить її як різновид юридичної відповідальності, що становить сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) щодо осіб, які вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень [3, с. 430–432]. Цікавою є дефініція адміністративної відповідальності, запропонована В. К. Колпаковим, який тлумачить вказану категорію як примусове (з дотриманням установленої процедури) застосування правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які виконані правопорушником [3, с. 290].

У спеціальній літературі наявні досить незвичні визначення цього поняття. Так, наприклад, С. В. Надобко зазначає, що адміністративна відповідальність є різновидом правової відповідальності, суб'єктами якої є держава, її регіони, уповноважені ними юридичні особи – органи виконавчої та законодавчої влади, суди, наділені повноваженнями у сфері адміністративного правосуддя, посадові особи зазначених органів, а також фізичні особи [5, с. 226–227].

У свою чергу, Ю. О. Левенець зазначає, що адміністративна відповідальність є засобом охорони та захисту суспільних відносин, який використовується державою як адміністративний примус і полягає в застосуванні до суб'єкта адміністративного проступку адміністративних стягнень та заходів впливу, установлених Кодексом України про адміністративні правопорушення [6, с. 60].

Таким чином, в теорії адміністративного права відсутнє єдине, уніфіковане, загальновизнане доктринальне визначення поняття адміністративної відповідальності, адже кожен науковець у зв'язку із відсутністю легального визначення цієї категорії, пропонує своє бачення явища. Усі вище наведені визначення адміністративної відповідальності мають загальний характер. На основі розглянутих визначень можемо конкретизувати поняття адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва як синергетичне поєднання загальних принципів та ознак. Адже, має як загальні ознаки притаманні визначенню адміністративної відповідальності, так

і спеціальні – характерні лише для сфери будівництва.

Саме правопорушеннями у сфері містобудівної діяльності є протиправні діяння (дії чи бездіяльність) суб'єктів містобудування – юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених законодавством, будівельними нормами, державними стандартами і правилами. Даний закон встановлює відповідальність лише для юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, тому у визначенні правопорушення у сфері містобудівної діяльності йдеться лише про цих осіб. У цілому, суб'єктами адміністративних правопорушень у сфері будівництва можуть бути й фізичні особи, але вони притягуються до адміністративної відповідальності на підставі КУпАП. Тобто адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва визначається у межах ст. 9 КУпАП, де зазначено, що адміністративна відповідальність – це встановлена законом відповідальність за адміністративні правопорушення (проступки), якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності [7]. Звичайно, адміністративна відповідальність у сфері будівництва має свою специфіку. Для розуміння всіх особливостей адміністративної відповідальності у галузі будівництва необхідно проаналізувати її структуру.

Під адміністративною відповідальністю у галузі будівництва варто розуміти застосування заходів адміністративно-правового впливу (попередження, штраф, позбавлення спеціального права і т.д), до фізичної і юридичної особи, що вчинили правопорушення у галузі будівництва. Ці заходи повинні бути реалізовані в правовідносинах, що виникають у момент вчинення адміністративного правопорушення в галузі містобудівної діяльності. Суб'єктами адміністративно-процесуальних відносин є правопорушник і компетентний орган, наділений владними юрисдикційними повноваженнями у галузі будівництва [8, с. 36].

На думку І. М. Миронець, адміністративну відповідальність за правопорушення в будівельній діяльності, варто визначити як застосування уповноваженими органами передбачених законодавством адміністративних санкцій за правопорушення в сфері будівельної діяльності [9, с. 38]. Б. М. Семенко окреслює дане явище як застосування до осіб, які вчинили адміністративні порушення у галузі будівництва чим порушили не тільки порядок надання та отримання дозвільних реєстраційних послуг, а й загальною нормативну роботу будівельної галузі, адміністративних стягнень, що тягнуть за собою негативні наслідки для цих осіб і накладаються уповноваженими на те органами чи посадовими особами на підставах, встановлених нормами адміністративного законодавства [10, с. 65].

Підстави притягнення до адміністративної відповідальності традиційно розподіляються на правові та фактичні. Під правовими підставами слід розуміти систему правових актів, що встановлюють адміністративну відповідальність (матеріально-правова підстава) та систему правових актів, що регулюють провадження у справах про адміністративні правопорушення (процесуально-правова підстава). Під фактичною підставою застосування адміністративної відповідальності розуміють саме правопорушення, тобто адміністративний проступок [9, с. 150-151].

Підставами притягнення до адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва є положення передбачені у Кодексі України про адміністративні правопорушення (1984) [2], а саме за ст. 96 – протиправні діяння (дії чи бездіяльність) суб'єктів – юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадян в окремих випадках, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених законодавством, будівель-

ними нормами, державними стандартами і правилами. Нині, у час бурхливого реформування сфери земельних відносин гостро постала проблема самовільного будівництва. Такий стан справ є сигналом про те, що земельна реформа ще не є завершеною. Зловживання в зазначеній сфері призводять до порушення права власності громадян та юридичних осіб на землю, порушення екологічного законодавства та, сприяє для успішного функціонування та процвітання тіньового ринку нерухомості. Законодавством України самовільне будівництво забороняється. Згідно з п. 1 ст. 376 Цивільного кодексу України [11] будівництво є самочинним, коли наявні такі ознаки: а) на земельній ділянці збудовано або будується житловий будинок, будівля, споруда, інше нерухоме майно; б) земельна ділянка не відведена для будівництва названих об'єктів нерухомості; в) забудова проведена або здійснюється без одержаного у встановленому порядку дозволу чи належно затвердженого проекту або з істотними порушеннями будівельних норм і правил.

Отже, самовільне будівництво можуть здійснити як фізичні особи – громадяни України, так і юридичні особи. Проте не зрозумілою залишається ситуація, коли споруда не капітальна, тобто не має фундаменту або може бути як змонтована, так і демонтована за порівняно невеликий проміжок часу. Контроль за дотриманням законності у сфері будівельної діяльності здійснюють компетентні державні органи, які виконують свої функції згідно відомчої нормативної бази.

Напрацювання пропозицій щодо удосконалення законодавства щодо адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва є вимогою часу для належного забезпечення функціонування громадянського суспільства та правової держави, а об'єктивні процеси, які відбуваються в житті нашої держави та суспільства вимагають перегляду багатьох положень сучасної юридичної науки щодо формування нового розуміння правових інститутів на певному етапі розвитку. У зв'язку з цим деякі інститути, правові явища та категорії потребують нового визначення та наукового обґрунтування [12, с. 933].

Правильне визначення поняття адміністративної відповідальності має значення як для науки, так і практики, адже дозволяє уповноваженій посадовій особі швидше, об'єктивніше визначити вид юридичної відповідальності до якого можна притягнути особу за вчинене нею правопорушення. Крім того, практичне значення полягає у врегулюванні суспільних відносин як правовими нормами матеріального, так і процесуального права в одному КУпАП, що дозволяє практичному працівнику краще орієнтуватися у пошуку адміністративно-правової норми за якої можна кваліфікувати діяння особи та притягти її до адміністративної відповідальності [13, с. 77]. Варто зауважити, що розуміння категорії «адміністративна відповідальність» залежить від суб'єктивного ставлення кожного науковця до цього явища. Зазначене зумовлено тим чинником, що законодавчо закріпленого поняття адміністративної відповідальності немає як і в КУпАП, так і в будь-якому нормативно-правовому акті законодавства.

На основі проведеного дослідження та з урахуванням позиції науковців варто сформулювати нове визначення. На наш погляд адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва є видом юридичної відповідальності, що полягає у впливі уповноважених органів державної влади, викликаний порушенням вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил та затверджених проектних рішень під час нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів чи споруд, що виявляється в цілеспрямованому застосуванні адміністративних стягнень передбачених ст. 96 КУпАП. Такий вид юридичної відповідальності сприяє якомога швидшому притягненню

винної особи до відповідальності шляхом накладення на неї в установленому порядку адміністративного стягнення, що дає змогу стримувати поведінку правопорушника в майбутньому, а також запобігати вчиненню правопорушень іншими особами.

З даного визначення можна виокремити такі характерні ознаки адміністративної відповідальності за вчинення таких правопорушень зокрема: є наслідком учинення особою адміністративного правопорушення та формою адміністративного примусу; носить публічний обов'язковий характер, особливий процесуальний порядок її реалізації та виховний вплив; спрямоване на охорону суспільних відносин.

Адміністративна відповідальність є наслідком вчинення особою адміністративного правопорушення. Адміністративна відповідальність настає тільки у випадку вчинення правопорушення. КУпАП передбачено кілька норм, які передбачають адміністративну відповідальність у сфері будівництва та містобудування.

Підставою адміністративної відповідальності є наявність складу правопорушення, які вище окреслено та повна відповідність фактичної і юридичної сторін вчиненого порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва. Основними ознаками зазначеного правопорушення є: протиправність, винність, караність, суспільна небезпечність. Зокрема, протиправність характеризує певне суспільно небезпечне діяння як правопорушення тільки у випадку, коли відповідальність за його вчинення передбачена відповідною законодавчою нормою. Тому у випадку якщо суспільно шкідливе діяння не визначено протиправним на легальному рівні – за його вчинення не може наставати певний вид юридичної відповідальності. Протиправність порушення адміністративно-правової норми, передбачено ст. 96 КУпАП.

Протиправність адміністративного проступку знаходиться в нерозривному зв'язку з винністю особи у його вчиненні. І якщо адміністративна протиправність характеризує діяння з боку його юридичної форми, тобто зовнішнього прояву, то винність характеризує його внутрішню, суб'єктивну сторону, розкриває відношення до проступку особи, що цей проступок вчинила, тобто правопорушника [14, с. 99–100].

Винність слід розуміти як ставлення правопорушника до вчиненого ним порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва та до його наслідків. Адміністративне правопорушення, передбачене ст. 96 КУпАП вчиняється як умисно, так і з необережності. Порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва визнається вчиненим умисно, коли згідно зі ст. 10 КУпАП, особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки й бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Правопорушення визнається вчиненим з необережності, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була й могла їх передбачити. Адміністративна караність розглядається як закріплення ст. 96 КУпАП, конкретної міри адміністративної відповідальності, яка настає за вчинення особою порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва.

Караність полягає у потенційній загрозі застосування адміністративного стягнення до правопорушника, що передбачено санкцією відповідної статті КУпАП. Наслідком вчинення особою адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 96 КУпАП, є правомочне рішення правозастосовного органу про накладення на винну особу штрафу.

Соціальна шкідливість правопорушення полягає в тому, що воно завдає майнової, соціальної, моральної, політичної та ін. шкоди суспільним відносинам.

Шкода – це сукупність негативних наслідків правопорушення. Соціальною суттю шкоди є зменшення чи знищення будь-якого блага, цінності, суб'єктивного права тощо [15, с. 167]. Діяння визнають адміністративним правопорушенням за наявності такої ознаки, як суспільна шкідливість. Суспільна шкідливість дії чи бездіяльності означає, що вона заподіює або створює загрозу заподіяння шкоди об'єктам адміністративно-правової охорони [16, с. 175].

Особливістю публічних правовідносин є те, що в більшості випадків вони мають вертикальну спрямованість і є субординаційними, оскільки суб'єкти державно-владних повноважень займають чітко визначене місце в ієрархії державного механізму і мають визначене коло владних повноважень. Поведінка суб'єктів державно-владних повноважень визначається нормами законодавства, що мають імперативний характер [17]. У випадку порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва у держави в особі уповноважених посадових осіб виникають юридичні і фактичні підстави у встановленому законом порядку притягнути винну особу до адміністративної відповідальності з метою осудження перед суспільством її протиправної поведінки. Зрозуміло, що у разі коли уповноважена посадова особа згідно з чинним адміністративно-деліктним законодавством упереджено буде ставитися до винної особи, вона також може бути притягнута до певного виду юридичної відповідальності за невиконання або неналежне виконання своїх посадових обов'язків. Публічний обов'язковий характер розглядається як обов'язок посадової особи діяти у встановленому процесуальному порядку з метою позбавлення винної особи матеріальних благ шляхом накладення на неї штрафу за вчинення адміністративного правопорушення [17, с. 104].

Адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва забезпечує належну охорону суспільних відносин у сфері архітектурного та будівельного контролю, сприяє реалізації прав та обов'язків суб'єктів, дає змогу притягати винну особу до відповідальності. Закріплення в КУпАП норми про адміністративну відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва надає змогу законодавцю виховувати громадян у дусі дотримання норм вітчизняного законодавства, що сприяє забезпеченню поваги до основних прав і обов'язків людини й громадянина, а також зміцненню законності в державі. Ми погоджуємося із думкою Ю. О. Левенець, що адміністративна відповідальність є засобом охорони та захисту суспільних відносин, який використовується державою як адміністративний примус і полягає в застосуванні до суб'єкта адміністративного проступку адміністративних стягнень та заходів впливу, установлених Кодексом України про адміністративні правопорушення [6, с. 60]. Адже в іншому випадку, коли буде вибіркоче притягнення осіб до адміністративної відповідальності, навряд чи можлива реалізація принципу законності, а також ефективне запобігання вчиненню правопорушенням, що передбачені ст. 96 КУпАП.

Адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва характеризується як одна із форм адміністративного примусу. У науці під адміністративним примусом розуміють застосування органами державного управління (а також судами, судьями), а у випадках делегування відповідних державно-владних повноважень – громадськими організаціями встановлених законом заходів, що полягають у спонуканні до виконання громадянами, посадовими особами юридичних обов'язків з метою припинення протиправних дій, притягнення до відповідальності за адміністративні проступки або для забезпечення громадської безпеки. Зрештою, адміністративний примус є примусом правовим. Застосування примусових заходів суворо регламентовано законом. Незаконне застосування примусових заходів є свавіллям [18, с. 11]. Ми погоджуємося із думкою В. В. Іванникової, що адміністративний примус – це застосування повноваженим суб'єктом до фізичної або юридичної особи, яка не перебуває в його підпорядкуванні, передбачених адміністративно-правовими нормами заходів морального, майнового, фізичного, організаційного та іншого характеру, направлених на примування цієї особи до визначеної цим суб'єктом поведінки, з метою попередження і припинення правопорушень, покарання за їх вчинення, забезпечення громадської безпеки [19, с. 197].

Таким чином, під адміністративним примусом в науці адміністративного права, як правило, прийнято розуміти вид державного примусу, що полягає у використанні органами публічного адміністрування способів примусового характеру з метою забезпечення належної охорони найбільш важливих суспільних відносин. Цей адміністративний примус застосовується тільки на підставі адміністративно-правових норм. Це зумовлено тим фактором, що посадові особи юридичних осіб (крім уповноважених установ), громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності притягуються до адміністративної відповідальності уповноваженими суб'єктами адміністративно-деліктної юрисдикції (посадовими особами органів архітектурно-будівельного контролю) та судом.

Адміністративна відповідальність за порушення вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил під час будівництва здійснюється в межах правовідносин.

Висновки. Таким чином, сьогоденні реалії будівництва в Україні вказують на те, що цей процес є дуже кропітким та затратним для замовників, що обумовлено наявністю достатньо складного правового регулювання цієї діяльності, який включає велику кількість дозвільних процедур та законодавчих обмежень, а тому існує гостра необхідність вжиття дієвих заходів для забезпечення неухильного виконання загальнообов'язкових приписів, які діють у цій важливій соціально-економічній галузі. Сучасні процеси державотворення в Україні свідчать про недостатнє врахування інтересів громадян органами влади. При цьому проблема полягає не тільки в слабкості впливу державних органів влади на прийняття державно-управлінських рішень у сфері будівництва, а й взагалі на ситуацію в країні. Державна політика у цій сфері має стати чіткою й дієвою, а державно-управлінські рішення оперативними й максимально ефективними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соціально-економічне становище України за 2020 рік. *Державна служба статистики України* : URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон від 7 груд. 1984 р. № 8073-Х. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Адміністративне право України: основні поняття : навч. посіб. / за заг. ред. І. П. Голосіченка. Київ, 2005. 232 с.
4. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монографія. Київ, 2004. 528 с.
5. Надобко С. В. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності: сучасні концепції та підходи. *Право і суспільство*. 2014. № 5.2. С. 223–228.

6. Левенець Ю. О. Поняття адміністративної відповідальності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2012. Вип. 3. С. 54–62.
7. Бородін М. Конституційне право громадян на звернення до суду за захистом своїх прав. *Право України*. 2000. №8. С. 62–66.
8. Ромасько В. О. Державний контроль у сфері будівництва: адміністративно-правові засади: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2010. 196 с.
9. Миронець І. М. Адміністративно-правове регулювання будівельної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2012. 235 с.
10. Семенко Б. М. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі будівництва : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 «Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право». Запоріжжя, 2011. 193 с.
11. Цивільний кодекс України: Закон від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
12. Христинченко Н. П. Застосування адміністративної відповідальності до посадових осіб. *Форум права*. 2011. № 2. С. 933–938.
13. Боднар Т. Ю. Поняття адміністративної відповідальності за незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків. *Законність і правопорядок у сучасному суспільстві* : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 10–11 берез. 2017 р.). Київ, 2017. С. 76–81.
14. Колпаков В. К., Гордеев В. В. Теорія адміністративного проступку. монографія. Харків : Харків юридичний, 2016. 344 с.
15. Адміністративне право України / за заг. ред. Т. О. Коломoeць. Київ : Істина. 2011. 480 с.
16. Битяк Ю. П. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер. 2005. 544 с.
17. Резворович К. Р. Адміністративно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері будівництва : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ, 2016. 194 с.
18. Мельник І. В. Застосування заходів адміністративного примусу в умовах розбудови правової держави: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ : 2004. 20 с.
19. Іванникова В. В. Адміністративний примус: суть та визначення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2011. № 2. С. 190–197.